

ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس گرایش به خیانت زناشویی

Psychometric properties of the scale of marital infidelity

محراب بشیرپور^۱، دکتر عبدالله شفیع‌آبادی^۲ و دکتر فریده دوکانه‌ای فرد^۳

چکیده

The present study was performed with the aim of designing and determining the psychometric properties of the scale of marital infidelity proportional to indigenous cultural criteria. In this research, qualitative-quantitative research method has been used. According to the statistical population, three types of sampling method (multi-stage cluster sampling by random method) in the interview with couples (28 people), (targeted sampling) in the interview with experts (14 peoples) and cluster sampling were used in the review of the features of lavage (528 teachers). According to the finding obtained from the interviews, three factors of individual, marital and social factors are the factors of people's tendency towards marital infidelity. According to interviews, the initial scale of the marital infidelity tendency was formulated with 79 questions. After reviewing the face value and content, the number of questions reached 69 sentences. Then, the obtained

پژوهش حاضر با هدف طراحی و تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس گرایش به خیانت زناشویی متناسب با معیارهای فرهنگی بومی انجام شده است. در تحقیق حاضر از روش پژوهش کیفی- کمی استفاده شده است. با توجه به جامعه آماری، در این پژوهش از سه نوع روش نمونه‌گیری (نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به روش تصادفی) در بخش مصاحبه با زوجین (۲۸ نفر)، (نمونه‌گیری هدفمند) در بخش مصاحبه با متخصصان (۱۴ نفر) و نمونه‌گیری خوشه‌ای در بخش بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی (۵۲۸ نفر از دبیران) استفاده شد. بر اساس مفاهیم و مقولات بدست آمده از مصاحبه‌ها سه عامل فردی، زناشویی و اجتماعی از عوامل گرایش افراد به خیانت زناشویی هستند. بر اساس مصاحبه‌های صورت گرفته مقیاس اولیه گرایش به خیانت زناشویی با ۷۹ سوال تدوین شد. پس از بررسی روایی صوری و محتوا، تعداد سوالات به ۶۹ عبارت رسید. سپس مقیاس بدست آمده بر روی ۵۱ نفر از دبیران متوسطه دوره اول اجرا شد و در بررسی آلفای کرونباخ، تعداد ۱۱ سوال که باعث پایین بودن پایایی مقیاس بودند، حذف شدند

۱. دانشجوی دکترای رشته مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن، تهران، ایران.
mehrabashirpur@gmail.com

۲. استاد تمام گروه مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی تهران، ایران.
ashafiabady@yahoo.com (نویسنده مسئول)

۳. استادیار، گروه مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن، تهران، ایران.
f_dokaneheifard@yahoo.com

scale was performed on 51 high school principals in the first period. In the Cronbach's alpha, 11 questions that resulted in low reliability of the scale were eliminated and 58 remaining questions were performed on 528 secondary school teachers in Tabriz. After the exploratory factor analysis, 6 other questions were deleted. The results showed that there are three personal, familial and social factors on the scale. Calculation of Cronbach's alpha coefficient was the basis for the internal consistency of the questionnaire (0.9). The findings indicate that the questionnaire with the title of tendency to marital infidelity with 45 phrases and the existence of features such as tool design based on understanding the concept of tendency to betray from the viewpoint of family specialists and secondary school teachers of Tabriz-based period their experiences, the explanation of all forms of marital betrayal, simple scoring, reliability, and validity are appropriate tools for examining the tendency towards marital infidelity.

Key words: Psychometric-Scale - Marital Infidelity

و ۵۸ سوال باقی مانده بر روی ۵۲۸ نفر از دبیران متوسطه دوره اول تبریز اجرا شد و پس از تحلیل عاملی اکتشافی، ۱۳ سوال دیگر حذف شد. نتایج نشان داد که در مقیاس مذکور، سه عامل فردی، خانوادگی و اجتماعی وجود دارد. محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، موید همسانی درونی بالای پرسشنامه (۰/۹) بود. یافته‌ها حاکی از آن است که پرسشنامه مذکور با عنوان گرایش به خیانت زناشویی با ۴۵ عبارت و وجود ویژگی‌هایی نظیر طراحی ابزار براساس درک مفهوم گرایش به خیانت از دیدگاه متخصصان حوزه خانواده و دبیران مقطع متوسطه دوره اول تبریز مبتنی بر تجارب آنان، تبیین کلیه اشکال خیانت زناشویی، نمره‌گذاری ساده، پایایی و روایی مناسب ابزاری مناسب جهت بررسی گرایش به خیانت زناشویی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: روان‌سنجی - مقیاس - خیانت زناشویی

مقدمه

خانواده از ابتدای تاریخ تاکنون در بین تمامی جوامع بشری به عنوان اصلی‌ترین نهاد اجتماعی، زیربنای جوامع و منشأ فرهنگها، تمدنها و تاریخ بشر بوده است (صادقی و عرفان‌منش، ۲۰۱۴). جامعه در صورتی سالم خواهد بود که از خانواده سالم برخوردار باشد؛ به طوری که یکی از عوامل سعادت یا سقوط جامعه را می‌توان در چگونگی خانواده‌ها دید (مه‌دوی، ۲۰۱۳). پیمان ازدواج یک مقوله انسانی خاص است و از آنجا که انسان موجود ثابتی نیست، اصولاً مقوله‌های انسانی، در قالب تعریف ثابت نمی‌گنجد. پس از ازدواج، بیشتر افراد از خود و همسرشان انتظار دارند که در طول ازدواجشان از نظر جنسی و عاطفی وفادار بمانند. علاوه بر این بیشتر مردم، روابط جنسی خارج از چهارچوب زناشویی را به عنوان یک رفتار اشتباه محکوم می‌کنند و وفاداری زناشویی را امری مهم می‌دانند. شواهدی وجود دارد که افراد، روابط جنسی خارج از زناشویی را غالباً به عنوان یکی از دلایل مشکل‌های ازدواج،

استفاده از درمان‌های زناشویی، جدا شدن و طلاق مطرح می‌کنند (امیر حاتمی، ۱۳۹۲). درباره یکی از عواملی که سلامت خانواده را با چالش مواجه می‌کند، تحت عنوان کلی خیانت زناشویی بحث می‌شود که مهمترین عامل تهدیدکننده عملکرد، ثبات و تداوم روابط زناشویی است (مارک، جانسون و میهاوسن^۱، ۲۰۱۱).

خیانت از جمله مواردی است که زوج‌درمانگران به صورت منظم در فعالیت‌های بالینی خود با آن روبرو می‌شوند (کرمی، زکی‌بی، محمدی و حق‌شناس، ۱۳۹۴). خیانت زناشویی همانند مسایل دیگر مربوط به ازدواج یکی از مسایل اجتماعی بسیار مهم و بحرانی جامعه است و به هر گونه روابط جنسی یا عاطفی فراتر از چهارچوب روابط متعهدانه بین دو همسر اطلاق می‌گردد (دکاستر و بوفیل و همکاران، ۲۰۱۶). براساس گفته رید^۲ (۲۰۱۴)، خیانت زناشویی می‌تواند یکی از دلایل اولیه طلاق باشد. براساس گفته آلن و آتکینز^۳ (۲۰۱۲)، نقل از شهابی‌نژاد، علیان و هاشمی گلپایگانی، (۲۰۱۶) نیز خیانت زناشویی احتمال طلاق را دو برابر می‌کند. خیانت زناشویی براساس یک تعریف کلی، نقض تعهد رابطه دونفره است که به شکل‌گیری درجاتی از صمیمیت عاطفی و فیزیکی با فردی خارج از این رابطه منجر می‌شود (کرمی و همکاران، ۱۳۹۴) و از منظری دیگر به چهار نوع بی‌وفایی جنسی، بی‌وفایی عاطفی، بی‌وفایی ترکیبی (عاطفی و جنسی) و بی‌وفایی مجازی (شامل رابطه جنسی تلفنی، گفتگوهای جنسی و مشاهده فیلم‌های پورنو) تقسیم می‌شود (رستگار، ۱۳۹۲). متخصصان بالینی گزارش می‌دهند که در فرد آسیب‌دیده از خیانت زناشویی، عواطف شدید اغلب بین احساس خشم نسبت به همسر احساسات درونی شرم، افسردگی، درماندگی و طرد در نوسان است (رحیمی، ۱۳۹۲). همچنین می‌توان به واکنش‌هایی نظیر پرخاشگری و انتقام نسبت به فرد عهدشکن، بی‌رمقی، بی‌حوصلگی، بی‌ارادگی، احساس قربانی شدن و رهاشدگی (براون^۱، ۲۰۰۱)، احساس شوک، ناباوری و انکار، ضرب و شتم و قتل همسر و یا خودکشی (فینچمن و می^۲، ۲۰۱۶) بعد از افشای خیانت اشاره کرد.

از طرفی خیانت زناشویی دربرگیرنده یک سری عناصر رفتاری مانند نیازهای نامناسب هیجانی و جنسی، فرصت‌طلبی، بی‌مسئولیتی و فریبکاری عمدی است که پذیرش آن برای افراد درگیر، راحت نیست (بشرپور، ۱۳۹۱). شیوع خیانت زناشویی از پژوهشی به پژوهش دیگر و در کشورهای مختلف متفاوت است که شاید پنهان‌کاری، رازداری، ترس از بی‌آبرویی و محافظه‌کاری افراد در حسن پاسخ به سوالات از عوامل این اختلافات باشد (رحیمی، ۱۳۹۲). در حقیقت ممکن است برخی از افراد،

¹ Mark, K.P., Janssen, E., Milhausen, R.R.

² Reid, M.

³ Allen and Atkins

1. Brown

3. Olson

5. Petersen & Hyde

7. Stefano & Oala

2. Fincham & May

4. Baucom, Snyder, & Gordon

6. Munsch & Robb

8. Treas & Giesen

خیانت زناشویی را به عنوان یک رابطه فرازناشویی در نظر بگیرند در حالیکه برخی از افراد دیگر این گونه نباشند (شهابی نژاد و همکاران، ۲۰۱۶). براساس تحقیق اولسون^۳ (۲۰۰۴) نزدیک ۲۰ درصد از زنان و ۴۰ درصد از مردان به همسر خود خیانت می کنند. در مجموع ۴۰ درصد از زنان و ۴۴ درصد از مردان طلاق گرفته اظهار داشته اند که بیش از یک بار از چهارچوب زندگی زناشویی در طول زندگی خود تخطی کرده اند (باووکوم، اشنايدر و گوردون، ۲۰۰۹).

براساس نتایج چندین مطالعه، خیانت زناشویی در مردان رایج تر از زنان می باشد (پترسون و هاید، ۲۰۱۰؛^۵ و مانچ و راب،^۶ ۲۰۱۲). استفانو و اولا^۷ (۲۰۱۲) نشان دادند که ۲۱ درصد مردان و ۱۱ درصد زنان آمریکا حداقل یک بار در طول زندگی زناشویی خود مرتکب خیانت زناشویی شده اند. یکی از واکنش های رایج در زوج های خیانتکار تقاضای طلاق متقابل است. از سوی دیگر خیانت به همسر، به نوعی خیانت به فرزندان نیز می باشد. وقتی خیانت در خانواده ای رخ می دهد، فرزندان از چالش های بین والدین خود متاثر خواهند شد (شهابی نژاد و همکاران، ۲۰۱۶). اگرچه تک همسری و رابطه جنسی انحصاری به عنوان هنجارهای فرهنگی برای اکثریت عظیمی از جوانان و زوج های متأهل عنوان می شوند، شیوع خیانت زناشویی گسترده می باشد (تریز و گیسن،^۸ ۲۰۰۰). برخی عوامل زمینه ساز خیانت مردان عبارت است از: مشکلات جنسی و عاطفی در روابط زناشویی، تنوع طلبی و هیجان خواهی، اثبات مردانگی و احساس جوانی، بی ضرر دانستن روابط خارج از ازدواج برای روابط زناشویی، تجارب رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج، اعتماد به نفس کم، داشتن شغلی که امکان تعامل و ارتباط بیشتر با جنس مخالف را فراهم می کند، سوء استفاده از امکان تعدد زوجات و ازدواج موقت برای مردان، نگرش های سهل گیرانه و مجاز جامعه درباره خیانت مردان، تأثیر دوستان و ماهواره و فیلم های پورنو و نقش تسهیل گری اینترنت و تلفن همراه در ایجاد فرصت تعامل با جنس مخالف (فتیحی، فکرآزاد، غفاری و بوالهروی، ۱۳۹۱).

یک بررسی قوم نگاری در ۱۶ جامعه مختلف نشان داد که خیانت شایع ترین علت انحلال ازدواج بود. فراتحلیلی از ۵۰ مطالعه مختلف نشان داد که ۳۴ درصد از مردان و ۲۴ درصد از زنان در فعالیت های جنسی خارج از ازدواج مشغول اند (لدبتر،^۱ ۲۰۱۵). نتایج تحقیقات راسل و کلیتون^۲ (۲۰۱۴) نشان داد که استفاده از تویتر می تواند در نهایت پایه های خیانت را محکمتر کرده و نقطه شروعی برای آن باشد. تحقیقات تجربی نشان داده اند میزان روابط خارج از ازدواج در افراد با باورهای مذهبی کمتر است (آماتو و راگرز،^۲ ۱۹۹۷؛ تریس و گیسن، ۲۰۰۰؛ آتکینز و همکاران،^۴ ۲۰۰۱).

-
1. Ledbetter	2. Russell & Clayton
3. Amato & Rogers	4. Atkins and et al
5. Brase, Adair & Monk	6. Katu
7. Druckerman	8. Elder
9. Wendy	10. Drigotas, Safstrom & Gentilia

یافته‌ها نشان می‌دهد مردان بیش از زنان، درگیر روابط خارج از ازدواج می‌شوند (بریس، ادایر و مانک، ۲۰۱۴؛ کاتو، ۲۰۱۴؛ تریس و گیسن، ۲۰۰۰؛ آتکینز و دیگران، ۲۰۰۱؛ دراگمن، ۲۰۰۷). تاکنون دلایل زیادی برای خیانت زناشویی در تحقیقات گوناگون ذکر شده است. تحقیقات قبلی نشان داده‌اند افرادی که تجربه طلاق والدین، روابط زناشویی قبلی، روابط جنسی قبل از ازدواج، رابطه جنسی برای اولین بار در سنین نوجوانی، و نگرش مثبت به روابط فرازناشویی و روابط جنسی را دارند ممکن است بیشتر مرتکب خیانت زناشویی شوند (مانچ و راب، ۲۰۱۲). مدل‌های مختلفی نظیر مدل ارتباط، مدل معاشقه (شفیلد، ۲۰۰۸)، مدل رهایی از ابهام و مدل آشفتگی برآمده (آلدر، ۲۰۰۵) به تبیین عوامل مربوط به ازدواج، طلاق و خیانت زناشویی پرداخته‌اند. مدل برانگیختگی هفت‌ساله زناشویی سندرم، نظریه، عقیده و اصطلاحی در روانشناسی رابطه است که می‌گوید پس از حدود کم و بیش هفت سال اشتیاق جنسی و احساس رضایت رابطه زناشویی به تدریج کاسته می‌گردد. این نظریه از گرایش به پیمان شکنی و خیانت زناشویی در حدود سال هفتم ازدواج سخن می‌گوید. این موضوع روانشناسی همچنین تمایل فرد متأهل به ارزیابی مجدد در ارتباط زناشویی را بازگو می‌کند. احساس آزرده‌گی، عدم تمایل به حل مشکلات، ناامیدی از حل مشکلات، افسردگی، احساس پوچی و بی‌معنایی و احساس نداشتن حامی عاطفی از جمله نشانه‌های عاطفی افراد دلزده جنسی است. در کشورهایی که ازدواج مجدد مرسوم است، برخی از مردان پس از گذشت مدتی از زندگی زناشویی، تمایل به ازدواج دوم و یا سوم پیدا می‌کنند (وندی، ۲۰۱۳). دریگوتا، سافستروم و جنتیلیا^۱ (۱۹۹۹) در پژوهشی تحت عنوان ارزیابی مدلی از پیش‌بینی خیانت عواملی همچون رضایت هیجانی، تغییر در هنجارها، نگرش‌ها و زمینه‌های اجتماعی را از دلایل خیانت در ازدواج بیان کرده‌اند.

براوو و لامپکین^۱ (۲۰۱۲) در مدلی که برای بررسی خیانت زناشویی ارائه دادند، نیازهای برآورده نشده، نقص در پاسخ‌های همدلانه و خستگی را به عنوان برخی از علل اصلی گرایش به خیانت زناشویی ذکر کردند. در پژوهشی که ویلسون، متینگلی، کلارک، ویدلر و بکیوت^۲ (۲۰۱۱) تحت عنوان بررسی نگرش به خیانت و توسعه مقیاس ادراک از خیانت که بر روی ۳۳۶ نفر از دانشجویان در حال تحصیل رشته روانشناسی دانشگاه سینت لوئیس^۳ انجام دادند، نتایج تحلیل عاملی نشانگر وجود سه عامل رفتارهای (مبهم، فریبنده و واضح) برای خیانت بود. پژوهشی تحت عنوان مدل ساختاری پیش-بینی تعهد زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و متغیرهای میانجی خودکنترلی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه (در افراد دارای روابط فرازناشویی عاطفی) که توسط هادی، اسکندری، سهرابی، معتمدی و فرخی (۱۳۹۵) بر روی افرادی که مرتکب خیانت شده‌اند، انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که اثر مستقیم خودکنترلی و طرحواره‌های ناسازگار، پذیرش جویی و محرومیت هیجانی بر تعهد زناشویی معنادار بود. پژوهش دیگری تحت عنوان پیش‌بینی خیانت زناشویی براساس کیفیت

¹ Bravo, I. M., & White Lumpkin, P.

² Wilson, K., Mattingly, B. A., Clark, E. M., Weidler, D. J & Bequette, A. W.

³ Saint Louis University

زندگی زناشویی و پنج عامل بزرگ شخصیتی توسط عزتی و کاکابراتی (۱۳۹۵) بر روی ۷۰ زن و ۴۰ مرد انجام شد. نتایج این پژوهش نشان داد که بین پنج عامل بزرگ شخصیتی و کیفیت زندگی رابطه وجود دارد.

مولفه‌های فرهنگی و اجتماعی را می‌توان از جمله عوامل کلان تاثیرگذار در ارتکاب خیانت زناشویی دانست. نگرش‌هایی که از طریق جامعه، دوستان، آشنایان، همسالان و والدین کسب می‌شوند تاثیر زیادی در بروز رفتار خیانت زناشویی دارند. زمانی که دوستان و آشنایان بدون احساس گناه و به راحتی وارد روابط خارج از چهارچوب زندگی زناشویی می‌شوند و در مورد آن صحبت می‌کنند، ممکن است که نزدیکان آنها نیز با الگوگیری و کم‌رنگ شدن تدریجی باورهای مانع‌ساز رفتار خیانت، دست به این رفتار بزنند (کرمی و همکاران، ۱۳۹۴). مرور ادبیات موجود نشان می‌دهد که خیانت زناشویی به مشکل اساسی بسیاری از زوجها در سرتاسر دنیا تبدیل شده است. با این حال آمار دقیقی از میزان خیانت زناشویی در ایران گزارش نشده است. وجود نداشتن آمار دقیق در این زمینه به این علت نیست که این کشور از پدیده خیانت متاثر نمی‌گردد، بلکه شاید به علت عدم توجه کافی به این پدیده مهم اجتماعی باشد. اختصاص خبرهای گوناگون در ژورنال‌های متعدد به پدیده خیانت زناشویی، افزایش تماس با برنامه‌های صدای مشاور، افزایش روزانه زوج مراجعه کننده به دادگاه خانواده به دلیل خیانت، و با در نظر گرفتن خیانت به عنوان یکی از علل اصلی طلاق و یا قتل‌های ناموسی همگی نشانگر این حقیقت تلخ است که این معضل اجتماعی به صورت مخفیانه در جامعه ما رایج است و پایه و اساس بسیاری از تنش‌ها و خسارات جبران‌ناپذیر است که روابط خانوادگی را هدف قرار می‌دهد (شهابی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۶).

از سوی دیگر بسیاری از زنان به علت محبت مادری خود در مقابل تمام مشکلات ایستادگی می‌کنند و در برخی موارد به علت مشکلات اجتماعی و اقتصادی و مسایل فرهنگی، زندگی زناشویی خود را حتی با وجود مشخص شدن خیانت همسر ادامه می‌دهند. به هر حال این نوع از زندگی زناشویی ممکن است به فرزندان آسیب جدی وارد کند، چون ممکن است زنان قادر به فراموش کردن مشکل خیانت همسرشان نباشند و بنابراین سلامت جسمانی و روانی فرزندان خود را کاملاً به خطر بیندازند. کودکانی که در خانواده‌های آسیب‌دیده رشد می‌کنند به علت تاثیرات منفی تجارب اولیه زندگی خود، احتمالاً در نوجوانی به جنس مخالف خود اعتماد نداشته باشند. با توجه به موارد مطرح شده و گستردگی علل و عوامل گرایش به خیانت زناشویی پژوهش بر روی این مساله مهم و تدوین مقیاسی تحت عنوان عوامل موثر بر گرایش به خیانت زناشویی ضروری به نظر می‌رسد.

روش پژوهش

این پژوهش به روش طرح تحقیق آمیخته اکتشافی (کیفی-کمی) و در دو مرحله انجام شد. مرحله اول: این مرحله از پژوهش به شیوه کیفی و با استفاده از نظریه برخواسته از داده‌ها و در پنج

گام انجام گرفت. در گام اول، با مرور ادبیات پژوهش، سوالات مصاحبه نیمه ساختاریافته در زمینه گرایش به خیانت زناشویی تدوین شد و در جلساتی مورد بحث پژوهشگران و اساتید و صاحب نظران حوزه مشاوره قرار گرفت تا صحت محتوا و کفایت آنها بررسی شود و در مورد محتوای مصاحبه و سوال‌های آن اجماع نظر حاصل گردد. در گام دوم، جلسات مصاحبه با زوجین انجام شد تا علل گرایش به خیانت زناشویی از دید آنها مشخص گردد و در گام سوم جلسات مصاحبه با متخصصان و مشاوران و روان‌شناسان فعال در زمینه خیانت زناشویی و خانواده انجام گرفت تا علل گرایش به خیانت زناشویی از دید آنها نیز مشخص گردد. سعی بر این بود تا جلسات مصاحبه تا حد اشباع مقوله افزایش یابد. تمام مکالمه‌ها دقیقاً یادداشت و سپس متن‌ها تجزیه و تحلیل شد. برای بررسی محتوای مصاحبه‌های انجام شده، مفهوم‌سازی و استخراج مقوله‌ها از روش سیستماتیک استفاده شد. در این روش از طریق کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی استفاده شد. در گام چهارم، پژوهش‌های انجام شده در زمینه علل خیانت زناشویی مورد بررسی قرار گرفت و مقوله‌های مرتبط استخراج شد. در گام پنجم، پژوهش به شیوه سه‌سویه‌سازی (مثلث‌سازی) چندسویه‌گر انجام شد. مثلث‌سازی بر اساس مقوله‌های مستخرج از مصاحبه با متخصصان خانواده، مقوله‌های مستخرج از مصاحبه با زوجها و مقوله‌های مستخرج از پژوهش‌های انجام شده در زمینه علل گرایش به خیانت زناشویی صورت پذیرفت.

مرحله دوم: این مرحله از پژوهش به روش کمی و به شیوه توصیفی-پیمایشی انجام شد. در این مرحله برای برآزش مقیاس تدوین شده، پرسشنامه‌ای مبتنی بر ابعاد و مولفه‌های بدست آمده، در مورد علل گرایش به خیانت زناشویی ساخته شد و به صورت میدانی جهت برآزش مورد بررسی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS21 استفاده شد. برای پژوهش حاضر سه جامعه آماری قابل تعریف است. ۱. در بخش مصاحبه با زوجین، جامعه آماری شامل کلیه دبیران مدارس متوسطه دولتی و غیردولتی شهر تبریز (۱۳۲۴۷ نفر) به همراه همسرانشان در سال ۹۵-۹۶ بود. ۲. در بخش مصاحبه با متخصصان و مشاوران، جامعه آماری شامل کلیه متخصصان و مشاوران فعال در زمینه خیانت زناشویی و خانواده که دارای مدرک دکتری در یکی از گرایش‌های مشاوره و روانشناسی در سال ۹۵-۹۶ که حداقل ۵ سال سابقه تجربه درمان در زمینه خانواده و خیانت را دارند، بود. ۳. در مرحله سوم پژوهش، جامعه آماری را کلیه دبیران مدارس متوسطه دولتی و غیر دولتی شهر تبریز (۱۳۲۴۷ نفر) در سال ۹۵-۹۶ تشکیل دادند.

با توجه به جامعه آماری، در این پژوهش از سه نوع روش نمونه‌گیری استفاده شد. روش اول: نمونه‌گیری در بخش مصاحبه با زوجین بصورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای به روش تصادفی و از روی لیست دبیران حاضر به همکاری انتخاب شد. به این صورت که از میان پنج ناحیه آموزش و پرورش شهر تبریز به صورت تصادفی از هر ناحیه یک دبیرستان دوره دوم دخترانه و یک دبیرستان دوره دوم

پسرانه و در مجموع ۱۰ دبیرستان انتخاب شد. سپس با دبیران این دبیرستان‌ها تماس گرفته شد و از دبیران حاضر به همکاری به صورت تصادفی مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام شد. روش دوم: نمونه‌گیری در بخش مصاحبه با متخصصان به صورت هدفمند انجام شد. روش سوم: نمونه‌گیری در مرحله سوم و در بخش برازش مدل، به صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای انجام شد. به این صورت که از میان پنج ناحیه آموزش و پرورش شهرستان تبریز، به صورت تصادفی از هر ناحیه چهار دبیرستان دوره دوم دخترانه و چهار دبیرستان دوره دوم پسرانه و در مجموع چهل مدرسه انتخاب و در نهایت ۵۲۸ نفر از دبیران این مدارس به عنوان نمونه انتخاب شد و پرسشنامه تدوین شده در بین آنها توزیع گشت. برای تحلیل داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه از روش کدگذاری باز، محوری و گزینشی استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های کمی از روش تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد.

یافته‌ها

برای تحلیل داده‌های کیفی براساس مصاحبه‌های صورت گرفته و با استفاده از کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی، مقیاس اولیه گرایش به خیانت زناشویی با ۷۹ سوال تدوین شد. پس از بررسی روایی صوری و محتوا، تعداد سوالات به ۶۹ عبارت رسید. سپس مقیاس بدست آمده بر روی ۵۱ نفر از دبیران متوسطه دوره اول اجرا شد و در بررسی آلفای کرونباخ، تعداد ۱۱ سوال که باعث پایین بودن پایایی مقیاس بودند، حذف شدند و ۵۸ سوال باقی مانده بر روی ۵۲۸ نفر از دبیران متوسطه دوره اول تبریز اجرا شد و پس از بررسی مجدد آلفای کرونباخ (۶ سوال) و تحلیل عاملی اکتشافی، ۷ سوال دیگر حذف شد. نتایج نشان داد که مقیاس شامل ۴۵ عبارت و ۳ عامل (خانوادگی، فردی و اجتماعی) می‌باشد. محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، موید همسانی درونی بالای پرسشنامه (۰/۹) بود.

جدول ۱: آمار توصیفی عامل‌های بدست آمده از تحقیق

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار
خانوادگی	۲۲	۵۶۶/۹۷	۲/۵۳
اجتماعی	۸	۲۳/۰۶	۵/۳۸
فردی	۱۵	۲۳/۸۶	۶/۵۹
کل	۴۵	۹۰/۰۶	۲۲/۰۶

براساس جدول ۱ تعداد آیتم‌های مربوط به عامل خانوادگی ۲۲ مورد و تعداد آیتم‌های مربوط به عامل اجتماعی ۸ مورد و تعداد آیتم‌های مربوط به عامل فردی ۱۵ مورد و کل آیتم‌ها ۵۲ مورد می‌باشد. میانگین و انحراف معیار عامل خانوادگی به ترتیب برابر ۵۶۶/۹۷ و ۲/۵۳ و میانگین و انحراف معیار عامل اجتماعی به ترتیب برابر ۲۳/۰۶، ۵/۳۸ و میانگین و انحراف معیار عامل فردی به ترتیب برابر ۲۳/۸۶، ۶/۵۹ می‌باشد.

جدول ۲: آزمون کفایت نمونه‌گیری کیزر-میر-اولکین و کرویت بارتلت

آزمون کفایت نمونه‌گیری کیزر-میر-اولکین	۰/۸۰۱
Approx. Chi-Square	۱۲۷۹۷/۰۲۲
آزمون کرویت بارتلت	Df
	۱۳۲۶
sig.	۰/۰۰۰

با توجه به اینکه مقدار آماره KMO مقیاس گرایش به خیانت زناشویی ۰/۸۰۱ است، پس اجرای تحلیل عاملی بسیار مناسب می‌باشد و همچنین طبق آزمون کرویت بارتلت^۱ چون مقدار آن در جدول کوچکتر از ۰/۰۵ است بنابراین فرض صفر یعنی همانی بودن ماتریس همبستگی رد می‌گردد. بنابراین نتیجه، هر دو شاخص حاکی از مناسب بودن انجام تحلیل عاملی برای داده‌های تحقیق است.

جدول ۳: کل واریانس تبیین شده (شناخت سهم هر عامل در تبیین مجموع واریانس تمامی گویه‌ها)

عوامل	مقادیر ویژه اولیه		مجموع مجذورات بارهای عاملی استخراج شده		مجموع مجذورات بارهای عاملی چرخش یافته	
	کل	درصد از واریانس	کل	درصد از واریانس	کل	درصد از واریانس
۱	۱۰/۸۰۴	۲۰/۷۷۶	۲۰/۷۷۶	۲۰/۷۷۶	۱۰/۰۷۵	۱۰/۸۰۴
۲	۳/۵۶۹	۶/۸۶۳	۲۷/۶۳۹	۶/۸۶۳	۵/۶۴۷	۳/۵۶۹
۳	۲/۷۰۷	۵/۲۰۶	۳۲/۸۴۵	۵/۲۰۶	۳/۷۹۸	۲/۷۰۷
۴	۲/۱۰۶	۴/۰۴۹	۳۶/۸۹۴	۴/۰۴۹		
۵	۱/۹۰۸	۳/۶۷۰	۴۰/۵۶۴	۳/۶۷۰		
۶	۱/۷۶۹	۳/۴۰۱	۴۳/۹۶۵	۳/۴۰۱		

^۱ Bartlett's Test of Sphericity

۴۷/۱۴۱	۳/۱۷۷	۱/۶۵۲	۷
۴۹/۹۵۳	۲/۸۱۲	۱/۴۶۲	۸
۵۲/۷۲۶	۲/۷۷۲	۱/۴۴۲	۹
۵۵/۳۰۳	۲/۵۷۷	۱/۳۴۰	۱۰
۵۷/۷۴۰	۲/۴۳۷	۱/۲۶۷	۱۱
۶۰/۱۰۰	۲/۳۶۱	۱/۲۲۸	۱۲
۶۲/۳۴۶	۲/۲۴۵	۱/۱۶۸	۱۳
۶۴/۵۵۰	۲/۲۰۴	۱/۱۴۶	۱۴
۶۶/۴۹۶	۱/۹۴۷	۱/۰۱۲	۱۵
۶۸/۴۲۳	۱/۹۲۶	۱/۰۰۲	۱۶
۷۰/۱۷۶	۱/۷۵۳	۰/۹۱۲	۱۷
۷۱/۹۲۴	۱/۷۴۸	۰/۹۰۹	۱۸
۷۳/۵۰۳	۱/۵۷۸	۰/۸۲۱	۱۹
۷۵/۰۱۶	۱/۵۱۳	۰/۷۸۷	۲۰
۷۶/۴۹۸	۱/۴۸۲	۰/۷۷۱	۲۱
۷۷/۹۵۰	۱/۴۵۳	۰/۷۵۵	۲۲
۷۹/۳۸۴	۱/۴۳۴	۰/۷۴۵	۲۳
۸۰/۷۲۶	۱/۳۴۲	۰/۶۹۸	۲۴
۸۲/۰۱۹	۱/۲۹۳	۰/۶۷۲	۲۵
۸۳/۲۵۷	۱/۲۳۹	۰/۶۴۴	۲۶
۸۴/۴۵۲	۱/۱۹۵	۰/۶۲۱	۲۷
۸۵/۵۸۱	۱/۱۲۹	۰/۵۸۷	۲۸
۸۶/۶۲۳	۱/۰۴۲	۰/۵۴۲	۲۹
۸۷/۶۲۹	۱/۰۰۶	۰/۵۲۳	۳۰
۸۸/۶۲۲	۰/۹۹۴	۰/۵۱۷	۳۱
۸۹/۵۹۱	۰/۹۶۹	۰/۵۰۴	۳۲
۹۰/۴۷۹	۰/۸۸۷	۰/۴۶۱	۳۳
۹۱/۳۳۱	۰/۸۵۲	۰/۴۴۳	۳۴
۹۲/۱۵۴	۰/۸۲۳	۰/۴۲۸	۳۵
۹۲/۸۹۲	۰/۷۳۸	۰/۳۸۴	۳۶
۹۳/۶۲۱	۰/۷۲۹	۰/۳۷۹	۳۷
۹۴/۲۸۴	۰/۶۶۳	۰/۳۴۵	۳۸
۹۴/۹۲۱	۰/۶۳۶	۰/۳۳۱	۳۹
۹۵/۴۶۴	۰/۵۴۴	۰/۲۸۳	۴۰
۹۵/۹۹۳	۰/۵۲۸	۰/۲۷۵	۴۱
۹۶/۵۰۹	۰/۵۱۷	۰/۲۶۹	۴۲
۹۶/۹۸۱	۰/۴۷۱	۰/۲۴۵	۴۳

۹۷/۴۴۹	۰/۴۶۹	۰/۲۴۴	۴۴
۹۷/۸۵۶	۰/۴۰۷	۰/۲۱۱	۴۵
۹۸/۲۴۲	۰/۳۸۶	۰/۲۰۱	۴۶
۹۸/۶۱۱	۰/۳۶۹	۰/۱۹۲	۴۷
۹۸/۹۶۳	۰/۳۵۲	۰/۱۸۳	۴۸
۹۹/۲۷۱	۰/۳۰۸	۰/۱۶۰	۴۹
۹۹/۵۳۶	۰/۲۶۶	۰/۱۳۸	۵۰
۹۹/۷۷۴	۰/۲۳۷	۰/۱۲۳	۵۱
۱۰۰/۰۰۰	۰/۲۲۶	۰/۱۱۸	۵۲

ستون اول تعداد عوامل اولیه را در اولین مرحله تحلیل عاملی نشان می‌دهد. تعداد عامل‌ها ۵۲ مورد می‌باشد که پس از استخراج، تنها ۳ عامل باقی مانده است. ستون دوم که مقادیر ویژه اولیه می‌باشد، مقدار ویژه، درصد از واریانس و درصد تجمعی از واریانس را برای هر کدام از عامل‌ها نشان می‌دهد. ستون سوم مجموع مجذورات بارهای عاملی استخراج شده را نشان می‌دهد. ستون چهارم مربوط به مجموع مجذورات بارهای عاملی چرخش یافته است. مقادیر این بخش، توزیع واریانس را بعد از چرخش عامل‌ها نشان می‌دهند. ستون کل، به مقدار ویژه عامل‌ها (واریانس مجموعه متغیرهای مشاهده شده) اشاره دارد. مقادیر ویژه عامل‌ها باید بیشتر از یک باشد.

جدول ۴: ماتریس همبستگی مولفه‌ها و سوالات

مؤلفه			
	۳	۲	۱
احساس می‌کنم تحمل اخلاق و رفتار همسرم برای من سخت است.	۰/۸۴۷		
از نظر ارضای نیازهای عاطفی با همسرم مشکل دارم.	۰/۸۳۳		
احساس می‌کنم همسرم مشکل عاطفی و روحی دارد.	۰/۷۹۸		
احساس می‌کنم از نظر فرهنگی با همسرم تفاوت زیادی دارم.	۰/۷۲۹		
همسرم مرا بیشتر اوقات مرا سرزنش می‌کند.	۰/۷۲۳		
احساس می‌کنم ازدواج من اجباری و زورنگام بود.	۰/۶۹۹		
به نظرم تفاوت سنی من با همسرم مناسب نیست.	۰/۶۶۴		
همسرم طوری با من رفتار می‌کند که گویی پدر یا مادرم است.	۰/۶۶۳		
صمیمیت و لذت دوران اولیه زندگی را نمیتوانم با همسرم دوباره تجربه کنم.	۰/۶۶۱		

۰/۶۵۷	من و همسرم تفاوت شخصیتی زیادی باهم داریم.	
۰/۶۵۷	در خانواده مبداء من سابقه خیانت و طلاق وجود دارد.	
۰/۶۵۵	در خانواده من آسایش و آرامش وجود ندارد.	
۰/۶۰۲	به هنگام رابطه با همسرم احساس امنیت ندارم.	
۰/۵۷۴	همسرم نسبت به من شکاک است.	
۰/۵۴۱	ظاهر همسرم مثل گذشته برایم جذاب نیست.	
۰/۵۰۵	از ارضای نیازهای جنسی خود در خانواده رضایت دارم.	
۰/۴۶۴	احساس می کنم زندگی با همسرم برایم یکنواخت شده است.	
۰/۴۵۲	همسرم از مشکل یا بیماری جسمی رنج می برد.	
۰/۴۱۱	انتظارات من از همسرم برآورده نمی شود.	
۰/۳۹۹	روزانه بیش از دو ساعت در کنار همسرم هستم و با او صحبت می کنم.	
۰/۳۱۲	۰/۳۵۶	همسرم به کار و مادیات اهمیت زیادی می دهد.
	۰/۳۰۵	همسرم رفتار تحکم آمیزی با من دارد.
۰/۷۳۰	تجربه تماشای فیلم های مبتذل را دارم.	
۰/۶۷۰	به اینترنت، تلگرام و یا اینستاگرام و سایر شبکه های مجازی اعتیاد دارم.	
۰/۶۰۲	به خودارضایی اعتیاد دارم یا دارم.	
۰/۵۸۷	احساس میکنم در ارتباط با افراد، خیلی زود به آنها وابسته می شوم.	
۰/۵۶۴	ارتباط اینترنتی جنسی و عاطفی را تجربه کرده ام.	
۰/۵۶۳	دوستان من با افراد غیرهمجنس دیگری غیر از همسر خود ارتباط دارند.	
۰/۵۰۱	اکثر انسانها اگر فرصتی برایشان مهیا شود و شرایط ایمن باشد، به همسر خود خیانت می کنند.	
۰/۴۴۴	به کسی که دوست پسر یا دوست دختر دارد، حسادت میکنم.	
۰/۴۲۱	۰/۳۱۵	دروغ گفتن به همسرم برایم راحت است.
۰/۳۹۹	به اعتقاد من اکثر انسانها هوسران هستند.	
۰/۳۷۹	غذا را با ولع زیادی (با اشتیاق و تندتند خوردن) می خورم.	
۰/۳۵۲	قبل از ازدواج، با جنس مخالف رابطه داشتم.	
۰/۳۴۶	توانایی کنترل وسوسه های خود را دارم.	
۰/۳۴۴	وقتی هیجان زده می شوم نمیتوانم رفتار خودم را کنترل کنم.	
۰/۳۱۵	به تماشای سریالهای شبکه های ماهواره ای فارسی وان، جم تی وی و سایر شبکه ها علاقه دارم.	
۰/۶۷۴	تجربه مصرف دارو یا الکل را به طور متناوب دارم.	
۰/۶۳۵	در محل کارم با جنس مخالف روابط کاری دارم.	
۰/۵۷۳	همسرم به دوستان و خانواده پدری خود خیلی توجه دارد.	
۰/۵۰۲	۰/۳۰۲	شرایط جامعه و محیط روز بروز افراد را بیشتر از نظر جنسی تحریک می کند.
۰/۴۶۱	۰/۳۳۴	دوستانم می گویند که من تنوع طلب هستم.
۰/۴۵۸	می توانم هنجارهای قانونی و اجتماعی را (چراغ راهنما و ...) زیر پا بگذارم.	

۰/۳۸۸	۰/۳۰۸	نگرشهای سهلگیرانه جامعه در مورد خیانت مردان و زنان خوب است.
۰/۳۴۱		احساس می‌کنم تمام فعالیتهای افراد جامعه معطوف نیاز جنسی خود می‌باشد.

جدول ۴ ماتریس همبستگی بین گویه‌ها و عامل‌ها را بعد از چرخش نشان می‌دهد که در آن، مقدار همبستگی بین ۱- و ۱+ نوسان دارد. در این جدول، براساس بزرگترین بار عاملی تک تک گویه‌ها، به دسته‌بندی آن‌ها با توجه به میزان همبستگی با یکدیگر پرداخته می‌شود. دسته‌بندی متغیرها (آیتم‌ها) در عامل‌ها نیز معمولاً براساس اولین متغیر از عامل‌ها و معنای ضمنی آن انجام می‌گیرد. اگر بعضی از آیتم‌ها هیچ‌گونه بار معنی‌داری روی هیچ کدام از عامل‌ها نداشته باشند، از مدل و تحلیل حذف می‌شوند. در اینجا آیتم‌های ۴۶، ۴۷، ۳۷، ۲۰، ۲۱، ۹ و ۱ از تحلیل و مدل حذف می‌شوند و جمعاً ۴۵ سوال باقی می‌ماند. در مقیاس نهایی، نمره‌گذاری سوالات ۱۶، ۱۹، ۲۰ و ۳۵ به صورت معکوس می‌باشد.

برای بررسی پایایی پرسشنامه از روش‌های آلفای کرونباخ و روش دو نیمه کردن استفاده شد که در ادامه به آن‌ها پرداخته می‌شود.

جدول ۵: ضرایب آلفای کرونباخ پرسشنامه گرایش به خیانت و خرده آزمون‌های آن

ضرایب آلفا	تعداد سوال اولیه	تعداد سوال نهایی	آلفای اولیه	آلفای نهایی
خانوادگی	۲۹	۲۲	۰/۷۹	۰/۹۲
اجتماعی	۱۹	۸	۰/۵۷	۰/۶۸
فردی	۲۱	۱۵	۰/۷۱	۰/۷۹
کل	۶۹	۴۵	۰/۸۰۳	۰/۹۰۹

در جدول ۵ ضرایب آلفای به دست آمده برای مقیاس گرایش به خیانت و خرده آزمون‌های آن قبل و بعد از حذف سوالات نامناسب گزارش شده است. در اینجا لازم است ذکر شود که علاوه بر ۱۱ سوالی که بر اساس نامناسب بودن خصوصیات روانسنجی حذف شدند، ۱۳ سوال نیز به دلیل قرار نگرفتن در ساختار عاملی کنار گذاشته شده‌اند که در بحث تحلیل عاملی به آن پرداخته شد. بنابراین در مواردی که عنوان "نهایی" ذکر شده منظور پرسشنامه ۴۵ سوالی است. ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده اولیه برابر با ۰/۸ بود که بعد از حذف ۲۴ سوال نامناسب مقدار آن به ۰/۹ افزایش یافت.

جدول ۶: ضریب اعتبار بر اساس روش تنصیف (دو نیمه سازی)

ضرایب تنصیف	تعداد سوال اولیه در هر نیمه	تعداد سوال نهایی در هر نیمه	ضریب اعتبار اولیه	ضریب اعتبار نهایی
نیمه اول	۳۵	۲۳	۰/۷۸	۰/۸۹
نیمه دوم	۳۴	۲۲	۰/۶۹	۰/۸۶
کل	۶۹	۴۵	۰/۸۰۱	۰/۹

جدول ۶ ضریب پایایی حاصل از تصنیف (دونیمه سازی) مقیاس را نشان می‌دهد. در این جدول مقادیر آن برای قبل و بعد از حذف سوالات نامناسب گزارش شده است. با دقت در این جدول مشاهده می‌کنیم که ضریب تصنیف اولیه با ۶۹ سوال ۰/۸۰۱ بوده که بعد از حذف سوالات نامناسب مقدار آن به ۰/۹ افزایش یافته است.

برای بررسی روایی پرسشنامه از روش بررسی روایی سازه، و از مقیاس نگرش به خیانت مایک واتلی (۲۰۰۶) استفاده گردید که نتایج نشان داد که بین مقیاس گرایش به خیانت زناشویی و مقیاس نگرش به خیانت مایک واتلی (۲۰۰۶) همبستگی معنادار وجود دارد. از این رو روایی سازه پرسشنامه نیز مورد تأیید قرار گرفت.

جدول ۷: رابطه مقیاس گرایش به خیانت زناشویی و نگرش به خیانت واتلی (۲۰۰۶)

متغیر	نگرش به خیانت واتلی	گرایش به خیانت زناشویی
نگرش به خیانت واتلی	۱	۰/۷۱
گرایش به خیانت زناشویی	***۰/۷۱	۱

***همبستگی در سطح ۰/۰۱ معنادار است

نتایج جدول نشان می‌دهد که بین مقیاس گرایش به خیانت زناشویی و نگرش به خیانت واتلی (۲۰۰۶) همبستگی معنادار وجود دارد. از اینرو روایی سازه پرسشنامه هم مورد قرار گرفت. مقیاس نهایی گرایش به خیانت زناشویی در پیوست ارائه شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش پس از بررسی پژوهش‌های صورت گرفته در مورد خیانت زناشویی، مصاحبه نیمه‌ساختار یافته‌ای تدوین و بر روی متخصصان حوزه روانشناسی و مشاوره خانواده و دبیران زن و مرد اجرا شد. بر اساس کدگذاری اطلاعات بدست آمده از مصاحبه پرسشنامه گرایش به خیانت تدوین شد و بر روی ۵۲۸ نفر از دبیران اجرا و پس تحلیل عاملی اکتشافی ۴۵ سوال نهایی برای مقیاس باقی ماند. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که مقیاس گرایش به خیانت زناشویی از روایی و پایایی قابل قبولی برخوردار است. در بررسی پایایی پژوهش از روش آلفای کرونباخ و روش تصنیف (دو نیمه‌سازی) استفاده شد. در محاسبه آلفای کرونباخ در دو مرحله میزان آن از ۰/۸۰۳ به ۰/۹۰۹ افزایش یافت و در محاسبه روش تصنیف، میزان پایایی نیمه اول از ۰/۷۸ به ۰/۸۹ و نیمه دوم مقیاس از ۰/۶۹ به ۰/۸۶ رسید. در بررسی روایی سازه، از مقیاس نگرش به خیانت مایک واتلی (۲۰۰۶) استفاده گردید که نتایج نشان داد که بین مقیاس گرایش به خیانت زناشویی و مقیاس نگرش به خیانت مایک واتلی (۲۰۰۶) همبستگی معنادار وجود دارد. از این رو روایی سازه پرسشنامه نیز مورد تأیید قرار گرفت. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که مقیاس گرایش به خیانت زناشویی دارای

سه عامل خانوادگی با ۲۲ سوال (۱۱، ۵۳، ۶، ۳۰، ۴۹، ۵۴، ۱۵، ۸، ۳۱، ۳۸، ۴۸، ۵، ۳۲، ۱۷، ۱۲، ۵۲، ۲۴، ۳۳، ۱۴، ۴، ۱۳، ۲۸)، فردی با ۱۵ سوال (۴۴، ۴۵، ۳۵، ۲۳، ۴۲، ۵۰، ۲۲، ۳۴، ۱۶، ۱۰، ۴۰، ۷، ۱۹، ۲۵، ۴۳) و اجتماعی با ۸ سوال (۲۷، ۲۶، ۳۶، ۵۱، ۵۸، ۵۵، ۲، ۵۶) می‌باشد. پس از تحلیل عاملی اکتشافی و چرخش عوامل، سوالات ۴۶، ۴۷، ۳۷، ۲۰، ۲۱، ۹ و ۱ از مقیاس حذف شدند و جمعا ۴۵ سوال باقی ماند. در مقیاس نهایی، نمره‌گذاری سوالات ۱۶، ۱۹، ۲۰ و ۳۵ به صورت معکوس می‌باشد. در پژوهشی که ویلسون، متینگلی، کلارک، ویدلر و بکیوت^۱ (۲۰۱۱) تحت عنوان بررسی نگرش به خیانت و ساخت مقیاس ادراک از خیانت که بر روی ۳۳۶ نفر از دانشجویان در حال تحصیل رشته روانشناسی دانشگاه ساینس لوئیس^۲ انجام دادند، نتایج تحلیل عاملی نشانگر وجود سه عامل رفتارهای (مبهم، فریبنده و واضح) برای خیانت بود که این عوامل شامل رفتارهای مربوط به خانواده، شخص و جامعه بود. به طور کلی نتایج مطالعه نشان داد که پرسشنامه طراحی شده دارای ویژگی‌های روانسنجی مطلوبی می‌باشد و از استحکام و اعتبار لازم جهت سنجش گرایش به خیانت زناشویی برخوردار است. از سوی دیگر این پرسشنامه قابلیت بکارگیری توسط پژوهشگران مختلف در سطح کشور را دارا می‌باشد. پیشنهاد می‌شود این پرسشنامه در فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف جامعه روانسنجی شده و به کار گرفته شود. کمبودآمار و منابع مطالعاتی فارسی و پژوهش‌های داخلی در خصوص خیانت زناشویی و همکاری نکردن برخی از مسئولان مدارس، به دلیل حساسیت زیاد موضوع و همچنین نگرانی مراجع‌کنندگان از افشای هویت و اطلاعات شخصی از محدودیت‌های پژوهش بود.

منابع

- امیرحاجتی، روشنک. (۱۳۹۲). مقایسه ویژگی‌های شخصیت، فرایند و محتوای خانواده و سازگاری در مردان خیانت‌کار و غیرخیانت‌کار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی، دانشگاه آزاد مرودشت.
- بشرپور، سجاد. (۱۳۹۱). اثربخشی درمان پردازش شناختی بر بهبود علائم پس‌آسیبی، کیفیت زندگی، عزت نفس و رضایت زناشویی زنان مواجه شده با خیانت زناشویی. فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی، سال دوم، شماره ۲ (پیاپی ۵)، ۲۰۸-۱۹۳.
- پلوسو، پاول. ر. (۲۰۰۸). پیمان‌شکنی: مداخلات درمانی برای بحران‌های زناشویی (ترجمه پروش وکیلی و احمد خالقی لک‌موج، ۱۳۹۵). چاپ دوم، تهران: نشر ارجمند.
- حبیبی، آرش. (۱۳۹۵). آموزش کاربردی لیزرل. ویرایش پنجم، تهران: نشر جهاد دانشگاهی.

¹ Wilsonk & et al

² Saint Louis University

- خدمتگذار، حسین، بوالهروی، جعفر و کرملو، سمیرا. (۱۳۹۴). *بی‌وفایی همسران: روش‌های پیشگیری و رویارویی با بی‌وفایی*. چاپ سوم، تهران: قطره.
- خوارزمی، سودابه. (۱۳۹۰). *بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی با گرایش به روابط خارج از ازدواج در بین زنان شاغل شهر بندر عباس*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره و راهنمایی، دانشگاه هرمزگان.
- رحیمی، اکرم. (۱۳۹۲). *بررسی آسیب‌شناسی تعاملی رابطه زوجین قبل و بعد از عهدشکنی شوهران در بین زنان آسیب‌دیده شهر اصفهان*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات اصفهان.
- رستگار، کوروش. (۱۳۹۲). *هوس‌های سرخ: روانشناسی زیبایی، هوس و خیانت*. نشر اینترنتی.
- شیردل، م. (۱۳۸۳). *بررسی عواملی که موجب گرایش زنان و مردان متأهل به روابط نامشروع جنسی می‌شود*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن.
- عزتی، نسیم و کاکابراتی، کیوان. (۱۳۹۵). *پیش‌بینی خیانت زناشویی براساس کیفیت زندگی زناشویی و پنج عامل بزرگ شخصیتی*. ماهنامه پژوهش ملل، دوره اول، شماره ۹.
- فتحی، منصور، فکر آزاد، حسین، غفاری، غلامرضا و بوالهروی، جعفر. (۱۳۹۱). *عوامل زمینه‌ساز بی‌وفایی زناشویی زنان*. فصلنامه علمی- پژوهشی رفاه اجتماعی، سال سیزدهم، شماره ۵۱، صص ۱۰۹-۱۳۱.
- کرمی، جهانگیر، زکی‌بی، علی، محمدی، امید و حق‌شناس، شریفه. (۱۳۹۴). *نقش عوامل روانی و اجتماعی در پیش‌بینی نگرش به روابط خارج از چهارچوب زناشویی در زنان متأهل و آرایه یک مدل براساس عوامل مرتبط*. مطالعات اجتماعی- روانشناختی زنان، سال ۱۳، شماره ۳، صص ۱۵۲-۱۲۹.
- مشکوتی، امیرحسین. (۱۳۹۴). *کاربرد مدل‌های آماری در ارزیابی تغییر اقلیم و آثار آن*. تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
- هادی، سعیده؛ اسکندری، حسین؛ سهرابی، فرامرز؛ معتمدی، عبدالله؛ فرخی، نورعلی. (۱۳۹۵). *مدل ساختاری پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و متغیرهای میانجی خودکنترلی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه (در افراد دارای روابط فرازناشویی عاطفی)*. مجله فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، زمستان ۱۳۹۵ - شماره ۲۸ علمی-پژوهشی (ISC/۲۸) صفحه ۳۳ تا ۶۰.

Reference

- Amato, P. R. & Rogers, S. J. (1997). A longitudinal study of marital problems and subsequent divorce. *Journal of Marriage and The Family*, 59:612-624.
- Atkins, D. C and et al. (2001). Understanding infidelity: Correlates in a national random sample. *American Psychological Association*, 15(4):735-749.
- Baucom, D. H., Snyder, D. K., & Gordon, K. C. (2009). *Helping couples get past the affair: A clinician's guide*. New York, NY: Guilford.
- Brase, G. L., Adair, L., & Monk, K. (2014). Explaining Sex Differences in Reactions to Relationship Infidelities: Comparisons of the Roles of Sex, Gender, Beliefs, Attachment, and Sociosexual Orientation. *Evolutionary Psychology*, 12(1): 73-96.
- Bravo, I. M., & White Lumpkin, P. (2012). The complex case of marital infidelity: An explanatory model of contributory processes to facilitate psychotherapy. *American Journal of Family Therapy*, 38(5), 421-432. doi:10.1080/01926187.2010.522491.
- Brown, E. M. (2001). *Patterns of infidelity and their treatment*. New York, NY: Psychology Press.
- Buss, D.M. & Shackelford, T.K. (1997). Susceptibility to infidelity in the first year of marriage. *Journal of Research and Personality*. 31, 193-221.
- Buunk, B. P. & Bakker, A. B. (1995). 'Extra dyadic Sex: The Role of Descriptive and Injunctive Norms. *Journal of Sex Research*, 32: 313-8.
- Campbell, Amanda Marie M.A. (2009). *How Selected Personality Factors Affect The Relationships Between Marital Satisfaction, Sexual Satisfaction, And Infidelity*. A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy, Tech University.
- De Castro-Bofill, Francine Rose A., Barrameda, Matt Jayson M., Dadivas, Matt Calvin S., Panganiban, Ellaine R., San Jose, Ailly Cheska G. (2016). Living within a Broken Vow: The Impact of Parental Infidelity among Late Adolescents in Establishing Romantic Relationships. *Universal Journal of Psychology*, 4(5): 228-235, 2016 <http://www.hrpub.org> DOI: 10.13189/ujp.2016.040503.
- Druckerman, P. (2007). *Lust in translation*. United States: The Penguin Press.
- Elder, S. (2005). *Interracial marriage*. United Church of God. International Association
- Fincham, F. D., and May, R. W. (2016). Infidelity in romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 2017, 13:70-74.
- Gemmer, S. J. (2013). *Exploring Infidelity: Developing the GEM RIM (Gemmer 's Risk of Infidelity Measure)*. Browse all Theses and Dissertations. Paper 653.

- Kato, T. (2014). *Testing the sexual imagination hypothesis for gender differences in response to infidelity*. BMC Research Notes, <http://www.biomedcentral.com/1756-0500/7/860>.
- Kleine, M. (2007). *The Impact Of Accounts And Attributions Following Marital Infidelity*. A Dissertation Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Doctor of Philosophy, University of Missouri-Columbia.
- Larsen, R.J. & Buss, D.M. (2002). *Personality psychology: Domains of Knowledge About Human Nature*. Boston: McGraw-Hill.
- Ledbetter, S. (2015). *Jealousy—impact of sexual vs. emotional infidelity*. Medical Press. Retrieved 6 April 2015, from <http://medicalxpress.com/news/2015-01-jealousyimpact-sexual-emotional-infidelity.html>.
- Liu, C. (2000). A theory of marital sexual life. *Journal of Marriage and the Family*, 62 (2):363-374.
- Mahdavi kani, S. (2013). Principles governing the relations between family members in the knowledge of Islam. *Two journals of religious jurisprudence and family law (nedaye sadegh)*; 18: 5-31.
- Mark, K.P., Janssen, E., Milhausen, R.R. (2011). Infidelity in heterosexual couples: demographic, interpersonal, and personality-related predictors of extradyadic sex. *Arch Sex Behav*; 40(5): 971-82.
- Munsch, C. L., and Robb, W. (2012). "The Role of Gender Identity Threat in Perceptions of Date Rape and Sexual Coercion. *Violence Against Women* 18(10):1125-46.
- Olson, M. (2004). Emotional processes following disclosure of an extramarital affair. *Marital and Family Therapy*, 24(4), 423-434.
- Petersen, J. L., and Hyde, J. S. (2010). "A MetaAnalytic Review of Research on Gender Differences in Sexuality, 1993-2007. *Psychological Bulletin*, 136(1):21-38.
- Reid, M. (2014). *The causes of marital infidelity*. [Online]. Available:<http://www.livestrong.com/article/172099-the-causes-of-infidelity-in-marriage/>
- Russell, B., & Clayton, M. A. (2014). *The Third Wheel: The Impact of Twitter Use on Relationship Infidelity and Divorce*. Cyber psychology, Behavior, And Social Networking, Volume X, Number X, 1-6. DOI: 10.1089/cyber.2013.0570
- Sadeghi fasayi, S., Erfanmanesh, I. (2014). Sociological analysis of modernism impact on Iranian families and the need to develop a model of Islamic iran. *women in culture and the art*; 5: 63-84.
- Shahabi Nezhad, Z., Alian, B., & Hashemi Golpayegani, F. (2016). Effectiveness of group counselling on improvement of marital

- relationship in infidelity-affected mothers of students in Tehran city. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*; Vol.5, No.2 pp. 309-316.
- Shaye, A. (2010). Infidelity in dating relationships: Do big five personality traits and gender influence infidelity? *Cincinnati: ProQuest*, 7-69.
  - Sheffield, R. (2008). *Dating in midlife: A dyadic approach to examining the influence of life course factors on partner perceptions*. Brigham Young University
  - Smith, D.J. (2007). Modern marriage, men's extramarital sex, and HIV risk in Southeastern Nigeria. *American Journal of Public Health*, 97:997-1014.
  - Stefano, J.D, Oala, M. (2012). Extramarital affairs: Basic considerations and essential tasks in clinical work. *Counseling and Therapy for Couples and Families*, 16(1), 13-19.
  - Treas, J. & Giesen, D. (2000). Sexual infidelity among married and cohabiting Americans. *Journal of Marriage and The Family*, 62:48-60.
  - Wendy, D. r. (2013). Love and Marriage... THE 7 YEAR ITCH!. In *Love, Marriage, Relationships*, Vol 1, N1.
  - White, J. K., Hendriak, S. S., & Hendriak, C. (2004). Big five personality variables and relationship constructs. *Journal of personality of and individual differences*, 37, 1519-1530.
  - Wiederman, M.W. (1997). Extramarital sex: Prevalence and correlates in a national survey. *The Journal of Sex Research*. 34, 167 -174.
  - Wilsonk, K., Mattingly, B. A., Clark, E. M., Weidler, D. J & Bequette, A. W. (2011). The Gray Area: Exploring Attitudes toward Infidelity and the Development of the Perceptions of Dating Infidelity Scale. *The Journal of Social Psychology*, 151(1), 63-86.

